

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan
Tibb Universiteti

Qəzet 1933 - cü ildən çıxır.

№ 10 (1585) 31 may 2014 - cü il

Qiyməti 40 qəpik

Bakıda Respublika İdman Tibb, Diaqnostika və Reabilitasiya İnstitutunun açılışı olmuşdur Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev açılışda iştirak etmişdir

Mayın 29-da Bakıda Respublika İdman Tibb, Diaqnostika və Reabilitasiya İnstitutunun açılışı olmuşdur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və xanımı Mehriban Əliyeva açılışda iştirak etmişlər. Azərbaycanda səhiyyə sahəsində islahatlar ildən-ile daha geniş vüsət alır. Səhiyyənin kompleks şəkildə inkişafı dövlətin sosial siyasətinin başlıca istiqamətlərindən birini təşkil edir. Son 10 ildə Azərbaycanın səhiyyə sistemi əsaslı inkişaf yolu keçmişdir. Bu sahədə müxtəlif dövlət proqramları həyata keçirilir. Əhəlinin sağlamlığının daha etibarlı şəkildə qorunması və onların ən yüksək səviyyədə tibbi xidmətlərlə əhatə olunması istiqamətində ardıcıl tədbirlər reallaşdırılır. Səhiyyə müəssisələrinin təmir və bərpası, ən müasir avadanlıqla təchiz edilməsi, regionlarda diaqnostika mərkəzlərinin tikilərək istifadəyə verilməsi, əhəlinin bütün növ tibbi xidmətlərlə əhatə olunması, tibb işçilərinin ixtisasının artırılması, ən müasir standartlara uyğun yeni kadrların hazırlanması səhiyyə sahəsində islahatların əsasını təşkil edir.

Dünyada idman ölkəsi kimi tanınan Azərbaycanda inşası başa çatdırılan Respublika İdman Tibb, Diaqnostika və Reabilitasiya İnstitutu da ölkəmizdə reallaşdırılan islahatlara mühüm töhfədir. Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin sifarişilə inşa edilən bu səhiyyə ocağı ölkəmizdə idman nailiyyətlərinin yaxşılaşdırılması üçün lazımı şəraitin yaradılması, müasir beynəlxalq təcrübənin tətbiqi, gənc idmançıların potensialının aşkar edilməsi və xəsarət almış idmançıların reabilitasiyası məqsədi ilə yaradılmışdır. İnstitutun əsas fəaliyyət istiqamətləri idmançıların və ehtiyat qüvvələrin diaqnostikası, dispanserləşdirilməsi və müalicəsidir.

Prezident İlham Əliyev institutun rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdi.

Bu sayımızda

"2013/2014-cü tədris ilində Buraxılış Dövlət Attestasiyasına və yaz semestrinin imtahan sessiyasına hazırlığın vəziyyəti, imtahanların mütəşəkkil keçirilməsində kollektivin vəzifələri" müzakirə olunub

2

Tibb Universitetinin alimləri AMEA-nın müxbir üzvlüyünə namizəddir

3

Azərbaycan Tibb Universiteti rezidentlərinin 2-ci elmi-təcrübi konfransı

4

Tanınmış həmyerlimiz professor Afiq Bərdəli universitetimizdə

5

Tələbələr robotlar üzərində təcrübə keçirlər

4

◆ **Mayın 26-da Böyük Elmi Şuranın növbəti yığıncağı keçirildi. Yığıncağı universitetin rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov açaraq gündəlikdə duran məsələləri diqqətə çatdırdı.**

Bundan sonra "Azərbaycan Tibb Universitetində 2013/2014-cü tədris ilində Buraxılış Dövlət Attestasiyasına və yaz semestrinin imtahan sessiyasına hazırlığın vəziyyəti, imtahanların mütəşəkkil keçirilməsində kollektivin vəzifələri" barədə universitetin tədris işləri üzrə prorektoru, professor Sabir Əliyevin məruzəsi dinlənildi.

"2013/2014-cü tədris ilində Buraxılış Dövlət Attestasiyasına və yaz semestrinin imtahan sessiyasına hazırlığın vəziyyəti, imtahanların mütəşəkkil keçirilməsində kollektivin vəzifələri" müzakirə olunub

tədris hissəsi, dekanlıqlar və kafedralarımızın əvvəlki illərdə olduğu kimi 2013/2014-cü tədris ilinin yaz semestrində də əllərindən gələni etməyə çalışdıklarını dedi. Şura üzvlərinin nəzərinə çatdırdı ki, kafedraların maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması ilə bərabər, tələbələrin sosial həyatını da diqqətdən qaçırmırıq.

O, tələbələrin dərse davamiyyətini gündəlik diqqətdə saxlamaq məqsədilə tədris binalarında və klinik bazalarında vaxtaşırı aparılan reydlərin nəticələrinə toxunaraq qeyd etdi ki, tələbələrin dərse davamiyyəti dekanlıqların

Qaydaların 3.2.23-cü bəndinə əsasən "fənn üzrə ayrılmış auditoriya saatlarının 25 faizdən çoxunda iştirak etməyən tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır" və beləliklə 30 faizlik hədd 25 faizə endirilmişdir. Yeni Qaydaların tətbiqi ilə əlaqədar olaraq "Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələrin biliyinin qiymətləndirilməsi haqqında" Əsasnamənin (Təhsil Nazirliyinin 11.09.2008-ci il tarixli 1060 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş) 4-cü bəndində rektorun əmri ilə dəyişiklik edilmişdir. Tələbə semestr ərzində fənn üzrə bütün dərslərdə iştirak etdiyi hallarda ona

və rektorluq şurasının bütün iclaslarının müzakirə predmeti olmuş, ayrı-ayrı fakültələrin elmi şuralarında semestr ərzində bir neçə dəfə müzakirəyə çıxarılmış və üzürsüz dərslərin minimuma endirilməsi üçün əməli tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ümumilikdə universitetdə tələbələrin dərse davamiyyəti qənaətbəxşdir. Birmənalı demək olar ki, cari tədris ilinə qədər kredit sistemi ilə təhsil alan kurslarda dərslərin buraxılması problemi yox idi. Lakin keçən tədris ilindən bu sistemlə təhsil alan tələbələr belə Əsasnamənin imkan verdiyi həddə qədər - fənn üzrə 30%-ə qədər dərslər buraxmağa başlamışlar. Cari tədris ilinin yaz semestrindən Nazirlər Kabineti tərəfindən "Ali təhsil müəssisələrinin bakalavriat və magistratura səviyyəsində kredit sistemi ilə tədrisin təşkili Qaydaları" təsdiq olunmuş və bu

10, fənn üzrə dərslərin buraxılması 8%-ə qədər olduqda 9, 8-16%-ə qədər olduqda 8, 8-25%-ə qədər olduqda 7 bal verilir. Fənn üzrə ayrılmış auditoriya saatlarının 25%-dən çoxunda iştirak etmədiyi halda tələbə imtahana buraxılmır.

Klassik üsulla təhsil davam edən fakültə və kurslarda isə bu məsələdə müəyyən narahatçılıq vardır. Dəfələrlə müzakirə obyektinə çevrilməsinə baxmayaraq, bir sıra kafedralarımızda öz işinə məsuliyyətlə yanaşmayan müəllimlərin tədris apardığı ayrı-ayrı qruplarda tələbələrin dərse gecikməsi xroniki hala çevrilir ki, bu da istər müəllim, istərsə də tələbə tərəfindən məsuliyyətsizliyə gətirib çıxarır. Bu haqda istehsalat müşavirələrində də dəfələrlə məsələ qaldırılmışdır.

Tələbələrin dərslərin buraxılması halları fakültə və universitet rəhbərliyi tərəfindən ciddi nəzarətdə sax-

lanılmış və universitetdə xüsusi nizam-intizamı pozan tələbələr ciddi cəzalandırılmışdır. Belə ki, semestr ərzində çox dərslər buraxan 2 nəfər öz xahişi ilə universitetdən xaric edilmiş, 4 nəfərə akademik məzuniyyət, 100-dən çox tələbəyə isə töhmət verilmişdir.

Daha sonra 2013/2014-cü tədris ilinin yaz semestrinin imtahan sessiyasını və fakültələr üzrə buraxılış Dövlət Attestasiyasını mütəşəkkil keçirmək məqsədilə universitetdə imzalanan müvafiq əmrləri şərh edən natiq keçən tədris ilindən başlayaraq kredit sistemi ilə

imtahanların gedişində əvvəllər rast gəlinən neqativ halların başqa müstəvidə təkrarlanmasından təəssüfləndiyini dilə gətirən rektor nöqsanlara göz yuman kafedra müdirlərinə qarşı barışmaz mövqeyə tutacağını vurğuladı: "Bir ildən sonra praktiki olaraq imtahanların aparılmasında yeni qaydalar bütün fakültələrə və kurslara şamil ediləcək. Şübhəsiz ki, ideal bir sistem yoxdur, istər tədrisdə, istərsə biliyin qiymətləndirilməsində hər hansı bir yeni üsulun da çatışmayan cəhətləri olur. Ancaq müqayisədə test üsulu ilə bili-

təhsil alan tələbələrin imtahanlarının universitetdə yaradılmış Virtual Test Mərkəzinin köməyi ilə mərkəzləşdirilmiş test şəklində aparıldığını dedi. Eyni zamanda imtahan testlərinin ekspertizası və qəbulunda bəzi dəyişikliklərin aparıldığını deyən prorektor fakültələr və kurslar üzrə universitet rektorunun təsdiqlədiyi imtahan-məqbul şəbəkəsini də diqqətə çatdırdı.

Çıxışında istehsalat müşavirələrinə də kifayət qədər yer ayıran S.Əliyev həmin iclaslarda kafedralarımızı və tələbələrə narahat edən bir sıra məsələlərin müzakirə olunduğunu söylədi və sonda imtahanların mütəşəkkil qaydada keçirilməsi üçün professor-müəllim heyətinin bu məsul və çətin işin öhdəsindən layiqincə gələcəyinə əminliyini bildirdi.

Kafedra müdirləri Eldar Qasımov, Mirzə Kazımov, Rafiq Çobanov, Amalya Əyyubova və İsfəndiyar İsmayılov çıxışlarında hesabatı qənaətbəxş qiymətləndirərək bu sahədə qazanılan uğurlardan, həmçinin mövcud çətinliklərdən söhbət açdılar.

Məruzə və çıxışlarda səslənən fikirlərə yekun vuran Ə.Əmiraslanov müzakirə olunan məsələnin vacibliyini önə çəkərək bildirdi ki, kredit sistemində keçidə əlaqədar fikir ayrılığının olması, yeni təkliflərin irəli sürülməsi təbiidir. Onu da qeyd etdi ki, universitetin maddi-texniki bazasının güclənməsinə rəğmən tədrisin keyfiyyəti, müəllimlərin tədrisə münasibəti hələ də qənaətbəxş de-

yin qiymətləndirilməsi hələlik ən obyektiv üsuldur. Əlbəttə, yeni sistemə münasibət də bir mənalı deyil. Hətta bəziləri yenidən köhnə qaydaya qayıtmağın tərəfdarıdır. Biz isə universitet kollektivi olaraq artıq bu yolu seçmişik. İmtahanalarda biliyin qiymətləndirilməsində mənə elə gəlir ki, heç bir problem yoxdur. Virtual Test Mərkəzi qurulub, get-gedə də təkmilləşir, çatışmayan cəhətlər ortadan götürülür. Bu mərkəz qapalı bir sistemə çevrilibdir. Müdaxilə etmək imkanları minimuma endirilib. Təəssüf ki, bəzi kafedralarda köhnə qaydaların həsrətini çəkən universitet rəhbərliyinin neqativ halların kökünü kəsilməsinə yönəldilmiş tədbirlərini pozmağa çalışırlar. Heç kəs fikirləşməsin ki, biz onları görmürük. Mən həmin kafedra müdirlərini yaxşı tanıyıram, adlarını da çəkə bilərəm. Düşünürəm ki, hərə öz payını götürüb lazımı nəticə çıxardacaq. Üzümü onlara tutub deyirəm ki, siz bu işləri davam etdirməklə dövlətin, hökumətin, cənab Prezidentin apardığı siyasətin əleyhinə gedirsiniz. Respublikada korrupsiyaya qarşı necə ciddi mübarizə aparıldığını yaxşı bilirsiniz. İnanıram ki, bu insanlar yanlış yoldan çəkinəcəklər. Əks təqdirdə bəzələrinə çox sert tədbirlər görülməkdir".

Böyük Elmi Şura müsabiqə məsələlərini həll etməklə öz işini yekunlaşdırdı.

Arif MƏMMƏDLİ

Fotolar Cənnətəli Cingizindir

Tibb Universitetinin alimləri AMEA-nın müxbir üzvlüyünə namizəddir

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının (AMEA) biologiya və tibb elmləri bölməsinin akademik katibi, akademik Əhliman Əmiraslanovun iştirakı ilə bu bölmənin ümumi geniş yığıncağı baş tutub. Toplantıda AMEA Rəyasət Heyəti üzvləri də iştirak ediblər.

tipol" preparatı bu günə qədər dünyada istifadə olunan ən effektiv antivirus dərmanlarından biridir.

Növbəti çıxış edən namizədlər ATU-nun I cərrahi xəstəlikləri kafedrasının müdiri, qaraciyər transplantasiyası, cərrahi və terapevtik hepatologiya, laparoskopik cərrahiyyə, ümumi və onkoloji cərrahiyyə üzrə mütəxəssis, professor Nuru Bayra-

Açılış nitqi ilə çıxış edən ATU-nun rektoru, akademik Əhliman Əmiraslanov iclasda "Tibb" ixtisası üzrə AMEA-nın müxbir üzvlüyünə keçirilən seçkilər haqqında məlumat verdi. Ə.Əmiraslanov bu yerlərə Tibb Universitetindən olan namizədlərin kimliyini açıqlayaraq bu alimlərin ATU-nun Böyük Elmi Şurası tərəfindən dəstəkləndiyini bildirdi. Tibb Universitetinin rektorunun sözlərinə görə, namizədlər AMEA tərəfindən yaradılmış xüsusi komissiyaya tərəfindən qiymətləndiriləcək.

Daha sonra AMEA müxbir üzvlüyünə Tibb Universitetindən olan namizədlər çıxış edib özlərinin elmi fəaliyyəti, əldə etdikləri nailiyyətlərlə bağlı ətraflı məlumat verdilər.

ATU tərəfindən AMEA biologiya və tibb elmləri bölməsinə namizədləri dəstəklənən alimlər sırasında ATU-nun oftalmologiya kafedrasının müdiri, tibb ü.e.d. Paşa Musayev (Qəlbınur) var. Onun kəşf etdiyi "Ak-

mov (Avropa Hepatoloqlar Cəmiyyəti, Beynəlxalq Qastroenteroloqlar və Onkoloji Cərrahlar Cəmiyyəti və digər qurumların üzvü, 215 elmi əsərin müəllifi), ATU-nun histologiya və embriologiya kafedrasının professoru Habil Muradov (243 elmi işin, 187 elmi məqalənin müəllifi, Elmin İnkişaf Fondunun maliyyələşdirdiyi 3 grant müsabiqəsinin qalibi), ATU-nun əczaçılıq fakültəsinin dekanı, əczaçılıq ü.e.d. professor, Prezident yanında Ali Attestasiya Komissiyasının üzvü Tahir Süleymanov və ATU-nun ağız və üz-çənə kafedrasının professoru Çingiz Rəhimov oldular. Çingiz Rəhimov elmi-praktik fəaliyyətinin əsas istiqamətləri həmçinin, ağız və üz-çənə nahiyələrinin şiş xəstəliklərinin diaqnostika və müalicəsi haqqında danışıdı.

Qeyd edək ki, AMEA-nın müxbir üzvlüyünə olan yerlərin müəyyənləşdirilməsi üçün seçkilərin nəticəsi gələn ay bəlli olacaq.

Azərbaycan Tibb Universiteti (ATU) Türkiyədən növbəti qonaqları qəbul edib. ATU-nun rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov tibb sahəsində nüfuzlu "Elsevier" və Gemini LTD şirkətlərinin təmsilçiləri ilə görüşüb.

Rektor xarici texnologiya şirkətlərinin nümayəndələrini qəbul edib

Akademik Əhliman Əmiraslanov bu şirkətlərin təqdim etdiyi xidmətlərin çox faydalı olduğunu, Azərbaycan Tibb Universitetinin səhiyyə sahəsindəki yeniliklərlə daim maraqlandığını və modern texnologiyaların tətbiqinə çalışdığını bildirib. Rektorun sözlərinə görə, tibb sahəsində elm

adamlarının tədqiqatlarını daha uğurla aparması üçün belə proqramların faydası çoxdur.

Gemini Büro sistemləri və Donatım LTD-nin təmsilçisi Özləm Tarırgan təqdim olunan məhsulların Türkiyədə çox populyar olduğunu, yerli universitetlərin tibb fakültələrində istifadə olunduğunu söyləyib.

"Elsevier" ClinicalKey™ şirkətinin meneceri Atilla İkinci təqdim olunan ClinicalKey sağlamlıq araşdırmalarına yeni bir yanaşmanı təklif etdiyini bildirib. Onun sözlərinə görə, təqdim olunan axtarış sistemi səhiyyənin və cərrahiyyənin bütün bölmələrini əhatə edir. Bu proqram həkimlərin işinin sürətləndirməsi, elm adamlarının daha dolğun araşdırma aparmasına imkan yaradır.

ATU-nun beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Rəhimə Qabulova

Tibb Universitetinin klinikalarında artıq bu cür sistemlərin tətbiq olunduğunu bildirib. Onun fikrincə, belə proqramlar tibb işçilərinin, elm adamlarının elektron qaynaqlara çatmasını daha da asanlaşdırır.

Qeyd edək ki, qonaqlar Tədris Terapevtik Klinikada "ClinicalKey tibb bazası" mövzusunda təqdimat keçiriblər. Qeyd olunub ki, "Elsevier" elm və

səhiyyə sahəsində informasiya-texnologiya həllərini təqdim edən ən böyük qurumlardan biridir. Bu şirkətin təqdim etdiyi ClinicalKey axtarış sistemi özündə 2200 jurnal, 25 min adda kitab, sorğu kitabçalarını birləşdirir.

Gemini Büro sistemləri və Donatım LTD isə universitetlər də daxil olmaqla bir çox təhsil və səhiyyə müəssisələrində elektron kitabxanalar quraşdırır. Gemini LTD Türkiyədə UpToDate, MD Consult, Brill Online, British Standards Online, Library Press Display, Beck Online, Duke University Press, MyLibrary kimi önəmli yayımcıların təmsilçisidir. Bu şirkət 16 ildir ki, 3M firmasının kitabxanalar üçün nəzərdə tutulmuş məhsullarının satışını həyata keçirir. İndiyə kimi 210-dan artıq kitabxana üçün 3M kitab təhlükəsizliyi sistemini qurub.

ATU-nun rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov 2014-cü ilin bakalavr, magistr və ali tibb təhsilinin baza tibb təhsili üzrə dövlət attestasiya komissiyasının rəhbərliyi və üzvləri ilə görüşüb.

Attestasiya komissiyasının sədrleri və üzvləri ilə görüş

Rektor Ə.Əmiraslanovun attestasiya komissiyasının sədrleri ilə görüşündə ATU-nun prorektorları və tədris şöbəsinin əməkdaşları iştirak ediblər. 160-a yaxın komissiya üzvlərinin iştirak etdiyi digər görüşdə attestasiya imtahanlarının təşkili, qaydaları, məzunların hazırlıq dərəcəsinin təhsil standartının tələblərinə uyğunluğunun kompleks şəkildə qiymətləndirilməsinə dair müzakirələr aparıldı. Akademik Əhliman Əmiraslanov dövlət attestasiyası nəticələrinə görə məzuna müvafiq dərəcə və diplomun verilməsi haqqında qərar çıxarılmasının şəffaflığı, komissiyanın işinin nəticələri əsasında mütəxəssis hazırlığının təkmilləşdirilməsi üzrə tövsiyələrin işlənilməsi haqda müvafiq göstərişlər verdi.

ATU-nun I müalicə-profilaktika, II müalicə-profilaktika, pediatriya və hərbi tibb fakültələrinin son kurs tələbələri arasında attestasiya imtahanları adi üsulla keçirilir. Tibbi profilaktika və tibbi biologiya, stomatologiya və əczaçılıq

fakültələrinin məzunları isə kredit sistemi ilə təhsil aldıkları üçün test üsulu ilə kompyuterlə imtahanlardan keçəcəklər. Bu zaman Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 1060 sayılı 11.09.2008-ci il tarixli əmri ilə təsdiqlənmiş "Kredit sistemi ilə təhsil alan tələbələr biliyinin qiymətləndirilməsinin çoxballı sistemi haqqında müvəqqəti Əsasnamə"də göstərilən şərtlər əsas götürülür.

Qeyd edək ki, "Təhsil haqqında" Qanuna uyğun olaraq ali təhsil müəssisələrində tələbələr ayrı-ayrı əsas ixtisas fənləri üzrə yekun və buraxılış yekun dövlət attestasiyasından keçirilməsi məcburidir. Bu, ali təhsil müəssisəsində müvafiq baza təhsil proqramları üzrə təşkil olunmuş dövlət attestasiya komissiyaları tərəfindən həyata keçirilir.

Universitetimizin "Enactus" komandası üzvlərin qəbulunu elan edir

"Enactus" - Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin dəstəyi ilə həyata keçirilən sosial-iqtisadi layihə yarışmasıdır. Hər il ənənəvi olaraq universitet komandaları arasında Milli Yarış keçirilir. Yarışmada ölkənin bir çox universitetləri öz layihələrini təqdim edir və qalib gələn komanda ölkəni təmsil etmək üçün Dünya Kubokuna yollanır.

Universitetimiz ilk komandası 2007-ci ildə milli seçimdə qalib gələrək ölkəmizi Nyu-Yorkda, Dünya Kubokunda təmsil etmişdi. 3 illik fasilədən sonra 2010-cu ildə yenidən qurulan komandamız, 2011-ci ildə Milli Yarışda 3-cü yeri qazandı. Növbəti il isə eyni komanda Milli Yarışda birinciliyi əldə edərək 2012-ci ilin 29 sentyabr - 2 oktyabr tarixlərində ölkəmizi ABŞ-ın Vaşinqton şəhərində Dünya Kubokunda təmsil etmişdi.

Qeyd edək ki, 2015-ci ildə keçiriləcək Milli Yarışın qalibi Cənubi Afrika Respublikasında (CAR) Azərbaycanı təmsil edəcək.

Komandaya üzv olmaq üçün

şərtlər:

· İngilis dili biliyi (minimum intermediate səviyyəsi)

· MS office proqramlarında işləmək bacarıqları (Word, Power Point, Excell)

· Natiqlik, səlis danışmaq qabiliyyəti

*Arzu olunan bacarıqlar: sosial fəaliyyət və İT biliklər.

Komandaya üzv olmaq istəyənlər 8 iyun tarixinə qədər CV formalarını və özləri haqqında qısa yazını (və ya motivasiya məktubunu) sarkhan.shukur@gmail.com elektron ünvanına göndərə bilərlər.

Daha ətraflı məlumat üçün Tələbə Həmkarlar İttifaqı Komitəsinin otağına yaxınlaşa bilərsiniz.

ATU-nun mətbuat xidməti

Azərbaycan Tibb Universiteti rezidentlərinin 2-ci elmi-təcrübi konfransı

Mayın 2-də Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin anadan olmasının 91-ci ildönümünə həsr olunmuş Azərbaycan Tibb Universiteti rezidentlərinin 2-ci elmi-təcrübi konfransı keçirilib. Konfrans iştirakçıları əvvəlcə ulu öndər Heydər Əliyevin universitetin foyesindəki büstünün önünə əkilil qoyub və gül dəstələri düzüblər.

Sonra ATU-nun böyük akt zalında davam edən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının dövlət himni səsləndirilib.

Konfransın açılışı zamanı giriş nitqi söyləyən universitetin rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanov tədbir iştirakçılarına salamlayaraq ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycan elminin və təhsilinin himayədarı olduğunu, bu sahədə çalışanlara, xüsusilə səhiyyə işçilərinə həmişə diqqət və qayğı göstərdiyini xatırladı. Bildirib ki, Azərbaycanda səhiyyənin inkişafı, universitetin maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi və ölkəmizdə tibb kadrlarının hazırlanması məhz ulu öndərin adı ilə bağlıdır.

ATU-nun klinikalarının ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük qayğısı sayəsində yaradıldığını söyləyən rektor onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin dəstəyi ilə inşa olunmuş universitetin çoxprofilli tədris-terapevtik və cərrahiyyə klinikalarının ən müasir avadanlıqlarla təchiz

olunduğunu, məhz maddi-texniki bazanın möhkəmləndirilməsi nəticəsində rezidentlərlə işləməyin asanlaşdığını diqqətə çatdırıb.

Rezidentlərin elmi-praktiki konfransının əhəmiyyətindən danışan rektor bu sistemə keçidin asan olmadığını vurğulayıb: "Əvvəllər rezidenturanın özü bizim üçün bir xəyal idi və çalışırırdıq ki, Azərbaycanda rezidentura sistemine keçilsin. Mane olan əsas səbəblərdən biri "Təhsil qanunu"nda rezidenturanın nəzərdə tutulmaması idi. Yeni "Təhsil qanunu" qəbul olunduqdan sonra rezidentura sistemine keçdik. Ənənəvi internatura sistemi özünü doğrultmadı. Şübhəsiz ki, bir il ərzində yaxşı mütəxəssis hazırlaya bilməzdik. Rezidentlərimizin ilk elmi-praktiki konfransı ulu öndərimiz Heydər Əliyevin 90 illiyinə həsr olundu. Çünki həmişə Azərbaycanda yüksək ixtisaslı həkim kadrlarının hazırlanmasına ciddi fikir verən ulu öndərin arzusu idi ki, rezidenturaya tez keçək. Bu, tibb sahəsində yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlamaq üçün bütün dünyanın, Amerikanın,

Avropanın qəbul elədiyi bir yoldur. Ölkəmizdə 2011-ci ildən etibarən ali tibb təhsili əsasında həkim mütəxəssislərin hazırlanması məqsədi ilə rezidenturaya qəbul Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası tərəfindən aparılır. Hazırda ATU-da 38 ixtisas üzrə rezidenturada 390 nəfər təhsil alır. Rezidentlərin elmi hazırlığına da xüsusi diqqət yetirilir. Klinikalarda bütün laboratoriya və diaqnostik kabinetlər elmi araşdırma aparmaq istəyən rezidentlərin ixtiyarına verilib.

Hesab edirik ki, rezidentlər yüksək ixtisaslı mütəxəssis, həkim kimi hazırlanmaqla yanaşı, elmi tədqiqat işlərinə də cəlb olunmalıdır. Materiallara baxdım. Beynəlxalq konfransların tələbatına cavab verən səviyyədədir, çox yaxşı hazırlanıb. Gələcəkdə Azərbaycanın başqa klinikalarının rezidentlərini də bu konfranslara cəlb etmək lazımdır".

Rezidentlərdə elmi verdişlər aşılamağın vacibliyinə toxunan Ə.Əmiraslanov rezidentura haqqında əsasnamədə də elmi-tədqiqat

işləri ilə məşğul olmağa heç bir məhdudiyyətin qoyulmadığını deyib. Başlıca məqsədi bu istiqamətdə rezidentlərin qabiliyyətini üzə çıxarmaq olan konfransın işinə uğurlar arzulayıb.

Konfransa sədrlik edən universitetin elmi işlər üzrə prorektoru, professor İbrahim İsayev də yüksək ixtisaslı mütəxəssis olmaq arzusu ilə universitetimizə qəbul olunmuş rezidentlərin elmi tədqiqat işlərinə cəlb edilməsini yüksək qiymətləndirib. II elmi-təcrübi konfransın gündəliyində duran məsələləri diqqətə çatdıraraq bu gün çıxış edən hər bir rezidentin gələcəkdə aparıcı mütəxəssis, alim kimi yetişəcəyinə inandığını söyləyib.

Bundan sonra plenar məruzələrin təqdimatına başlanılıb. Plenar iclasında rezidentlərin tibbin müxtəlif sahələri üzrə məruzələri dinlənilib və müzakirələr aparılıb.

Konfrans işini bölmə iclaslarında davam etdirib.

İki gün davam edən konfransda yekun nitqi söyləyən universitetin elmi işlər üzrə prorektoru, professor İbrahim İsayev bu cür beynəlxalq konfransların universitetimizdə keçirilməsinin artıq bir ənənə şəklində olduğunu, gələcəkdə də davam etdiriləcəyini bildirib.

Konfransın yekununda münisflər heyəti tərəfindən seçilmiş ən maraqlı tezislərin müəllifləri xüsusi hazırlanmış diplom və hədiyyələrlə mükafatlandırılıb, həmçinin konfransın bütün iştirakçılarına "İştirak Sertifikatı" təqdim olunub.

Sonda rezidentlərin bir sıra kafedralarda və klinikalarda öyrəndikləri yeniliklər, yaxından təmasda olduqları xəstələrlə bağlı videoçarx nümayiş olunub, tədbir iştirakçıları xatirə şəklində çəkiliblər.

A.KAMRANOĞLU

Bakıda Beynəlxalq Qalxanabənzər Vəzi Gününə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans keçirilib

Milli Onkologiya Mərkəzinin və Respublika Endokrinoloji Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Bakıda Beynəlxalq Qalxanabənzər Vəzi Gününə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans keçirilib.

Konfransda Səhiyyə Nazirliyinin baş endokrinoloqu, Əməkdar Elm Xadimi Rafiq Məmməd həsənov ölkəmizdə həyata keçirilən uğurlu səhiyyə islahatlarından, səhiyyə sisteminin müasirləşdirilməsi və yüksək texnologiyalara əsaslanan tibbi avadanlıqlarla təminatı istiqamətində görülən işlərdən danışdı. Bildirib ki, son illər ərzində Prezident İlham Əliyevin Sərəncam və tapşırıqlarına uyğun olaraq ölkədə 500-dən artıq yeni tibb müəssisəsi tikilmiş və ya əsaslı şəkildə təmir olunaraq istifadəyə verilmişdir.

Baş endokrinoloq, həmçinin ayrı-ayrı xəstəliklərin müayinə, müalicə və profilaktikası sahəsində əldə olunan uğurlardan, eləcə də qalxanabənzər vəzi xəstəliklərinin

müalicəsində tətbiq olunan yeniliklərdən söz açıb.

Qeyd olunub ki, bu xəstəlik bütün dünyada şəkərli diabetdən sonra ən geniş yayılan xəstəliklərdən biridir. Respublikamızda qalxanabənzər vəzi xəstəlikləri əsasən dağlıq ərazilərdə, xüsusən Balakən, Şəki, Zaqatala və digər bölgələrdə daha geniş yayılmışdır ki, bu da yod çatışmazlığı ilə bağlıdır.

Sonra Ukrayna Endokrinologiya və Maddələr Mübadiləsi İnstitutunun şöbə rəhbəri Valeri Oleynik "Qalxanabənzər vəzinin xərcəngi" mövzusunda geniş məruzə ilə çıxış edib.

Konfransda çıxış edən Respublika Endokrinoloji Mərkəzinin direktoru Rauf Cabbarov və başqaları qalxanabənzər vəzi xəstəliklərinin müayinə və müalicəsi, profilaktikası istiqamətində tətbiq edilən müasir metodlardan danışdı.

Konfrans işini müzakirələrlə davam etdirib.

Tələbələr robotlar üzərində təcrübə keçirlər

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Terapevtik Klinikasında robot xəstələr "yaşayır". İnsanın bütün xüsusiyyətlərini özərində daşıyan "METİ" adlı robotları cansız məxluq da adlandırmaq olmur. Tələbələr bu robotların üzərində təcrübə keçir, onları «öldürüb-dirildirlər».

İnsanda olduğu kimi, bu qurğular da qan dövranı, sinir, tənəffüs və sidik sistemi var. Robotun hətta cinsini də dəyişmək olur. Bu da cinsi xəstəliklərin öyrənilməsində tələbələrin işinə yararlıdır.

Klinikanın əməkdaşları "METİ"lərə əsil xəstə kimi qulluq edir, qayğısına qalır, onları sabit temperaturda saxlayırlar.

Robotlara proqramlaşdırma vasitəsilə 200-dək müxtəlif xəstəliklərin simptomlarını yükləmək olur. Bu zaman robot özünü həmin xəstə kimi aparmağa başlayır. Onlar xəstələndə ağlayır, zarıyır, nəfəsləri daralanda gözləri bərelir, soyuq dəyməsi olanda tərliyir, ağız suyu tökülür və burunu axır. Astma zamanı isə "METİ" tənəffüs olur, boğulmağa başlayır. Otaqdakı böyük monitorda xəstənin şikayətləri, qanın oksigenlə doyma dərəcəsi, qanda fermentlərin səviyyəsi və s. bu kimi göstəricilər yazılır. Tələbə də bu məlumatlara əsasən xəstənin durumunu

müəyyənləşdirir və ona müalicə yazır. Reseptdəki dərmanlar xəstəyə verildəndən sonra "METİ" sağalır, deməli, tələbə düzgün diaqnoz qoymuşdur.

Bundan başqa, "METİ"də 200 növ xəstəliyin klinikasını, ağırlıq dərəcəsinin modelini yaratmaq olur. Əsasən də intensiv terapiya, xəstənin ağır vəziyyətə salınması kimi hallar tətbiq edilir. Məsələn, robot xəstənin əsl kardiogramı çıxarılır. Tələbə də robotun nəbzini tutur, kardiogramı əsasən müəyyən preparat təyin edir. Əgər "METİ"-nin aritmiyası artırsa, deməli, vəziyyət pisdır, tələbə əks-göstəriş olan dərman yazıbmiş.

Robotların venasına dərman yeritmək imkanı da var. Onlar öləndə monitorda ürək döyüntüləri dayanır.

Robotların tədris prosesində üstünlüyü odur ki, tələbələrin öz səhvləri üzərində öyrənmə bilirlər. Həkim kimi işləyəndə isə onlara belə şans verilməyəcəkdir. Hələlik "METİ"lərimizi öldürən tələbə olmamışdır.

"TƏBİB"

Tanınmış həmyerlimiz professor Afiq Bərdəli ilə universitetimizdə görüş olmuşdur

Bu gün ölkəmizin ən ünlü klinikalarında çalışan, ad-sanları və əməli fəaliyyətləri ilə səhiyyəimizin Avropa tibbinə inteqrasiyasına çalışan həkimlərimizin sayı onlardır. Bu sırada Türkiyənin səhiyyə müəssisələrində böyük həyat yoluna və akademik təhsilə yiyələnmiş gənclərimizdən biri də həmyerlimiz professor Afiq Bərdəlidir.

Mayın 16-da Türkiyənin Ege Universitetinin tibb fakültəsinin uşaq sağlamlığı və uşaq genetik xəstəlikləri uzmanı, tanınmış professor Afiq Bərdəli ilə ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasında əməkdaşlarımızın görüşü olmuşdur.

Qonağı tədbir iştirakçılarında təqdim edən universitetin elmi işlər üzrə prorektoru, professor İbrahim İsayev məlumat üçün bildirdi ki, Afiq Bərdəli 1962-ci ildə respublikamızın dilbər guşələrindən biri Bərdə rayonunda anadan olub. O, 1979-1985-ci illərdə Azərbaycan Tibb Universitetinin pediatriya fakültəsində təhsil almış, bir müddət Rusiyada Federasiyasında çalışdıqdan sonra, qardaş Türkiyədə

28 yaşında olarkən tibb elmləri doktoru adını almışdır. O, tibb elminin çox mühüm və modern bir sahəsində tanınmış bir mütəxəssisdir. Sözüünə davam edən İsayev vurğuladı ki, Afiq Bərdəli Türkiyənin İzmir şəhərində "Şəfa Özel Xəstəxanalar" şəbəkəsinin Genetik Diaqnostika Mərkəzini yaratmış və rəhbəri olmuş, eyni zamanda Ege Universitetində Kök Hüceyrəsi kafedrasının qurucusu və professoru, o cümlədən həmin Universitetin tibb fakültəsində Molekulyar Tibb labora-

dala və onlarca sertifikata layiq görülmüşdür.

Tədbirdə o da vurğulandı ki, tibb elmləri doktoru, professor Afiq Bərdəlinin

ğa haqq qazanıb. Qeyd edimişdir ki, Türkiyənin bütün universitet və dövlət xəstəxanalarından xəstə qəbul edən bu laboratoriyaya

yaratdığı Molekulyar Tibbi Laboratoriya Türkiyədə ilk və tək, dünyada isə 3 elmi mərkəzden biridir. Bu laboratoriyanın qurucusu professor Afiq Bərdəli "Avropada çox yüksək bir bal alaraq akkredite olma-

ya "Genetik böyrək narahatlıqlarının diaqnozu"nu qoyan yeganə mərkəzdir. Ayrıca olaraq tiroid xərcənginin molekulyar erkən diaqnozunu ilk qoyan mərkəz də bura olmuşdur. Ege Universiteti-

nin Uşaq xəstəxanasında yaradılan bu laboratoriya bütün Türkiyənin səhiyyə sistemində barmaqla göstərilən və istinad edilən bir elm mərkəzidir. Bu günə qədər 30 mindən çox xəstə burada müayinədən keçmişdir.

Daha sonra bildirildi ki, Afiq Bərdəli ölkəmizdə də "Afgen" Genetik Diaqnoz Mərkəzini yaratmışdır və hazırda bu mərkəzde hər hansı bir genetik testin edilməsi və ya genetik ətraflı genetik məsləhətlər verilir.

Sonra professor Afiq Bərdəli "Tibbdə müasir genetikanın nailiyyətləri" mövzusunda mühazirə oxumuş, və tibbin bu sahəsində onun əldə etdiyi nailiyyətlərlə bağlı, o cümlədən qazandığı uğurlar barədə həmkarlarını maraqlandıran sualları da cavablandırmışdır.

Professor Afiq Bərdəli onun üçün doğma olan Tibb Universitetində - elm və sağlamlıq məbədinin əməkdaşları ilə belə yüksək səviyyədə görüşün keçirilməsini təşkil edənlərə, şəxsən universitetin rektoru, millət vəkili, akademik Əhliman Əmiraslanova dərin təşəkkürünü bildirmiş və tədbir iştirakçılarının hər birinə öz minnətdarlığını çatdırmışdır.

Görüşdə Tədris Cərrahiyyə Klinikasının direktoru, dosent Hacıqulu Bağırov iştirak edirdi.

MƏNSUR

Radiasiya təhlükəsizliyinin tədrisi üzrə görülən işlər haqqında məlumat almaq, bu sahə üzrə işə cəlb edilmiş müəllimlərlə birgə müzakirələr aparmaq və onların təkliflərini dinləmək üçün Azərbaycan Respublikası FHN-nin Nüvə və Radioloji Fəaliyyətin Tənzimlənməsi üzrə Dövlət Agentliyinin və Litva Respublikasının Radiasiyadan Qorunma Mərkəzinin nümayəndələrinin birgə iştirakı ilə Azərbaycan Tibb Universitetində görüş keçirilmişdir.

Görüş Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) ilə Litva Respublikasının Radiasi-

HƏYAT VƏ RADIASIYA TƏHLÜKƏSİZLİYİ

yadan Qorunma Mərkəzi və Litva Respublikasının Layihələrin İdarə Edilməsi Agentliyi arasında imzalanmış AZ12/ENP-PCA/OT/21 nömrəli "Azərbaycan Respublikasında Radiasiya Təhlükəsizliyi İnfrastrukturunun gücləndirilməsi və Dəstəkləyici Xidmətlərin İnkişaf Etdirilməsi" adlı Tviniq layihəsi çərçivəsində keçirilmişdir.

Toplantıda, ümumi gigiyena kafedrasının müdiri, professor Mirzə Kazımov geniş məruzə ilə çıxış etmiş və ətraflı müzakirələr aparılmışdır.

Məruzə və müzakirələr zamanı verilmiş təkliflər

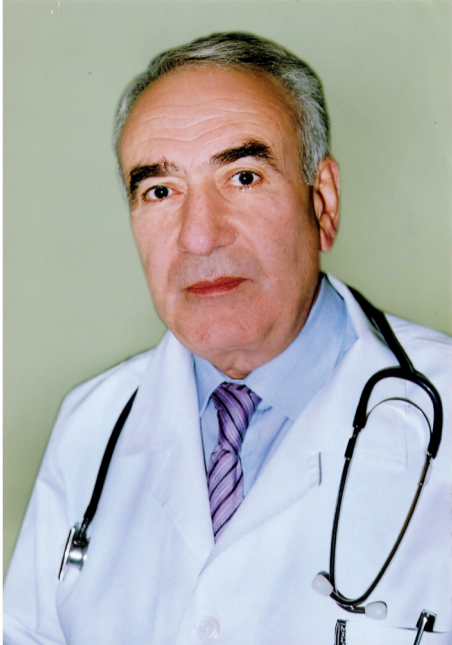

radiasiya təhlükəsizliyi üzrə təlim və təhsil işinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində hazırlanacaq dövlət proqramında öz əksini tapacaq.

Görüşdə universitetin Mülki Müdafiə Qərargahı, ümumi gigiyena kafedrasının və MMTX kursunun professor-müəllim heyəti, Tədris Cərrahiyyə və Stomatologiya klinikalarının nümayəndələri iştirak etmişlər.

F.MƏMMƏDOV,
Mülki Müdafiə Qərargahının rəisi

Müsahibə

Bu gün ölkəmizdə uşaq əhalisinə ixtisaslaşmış tibbi xidmətin göstərilməsi məqsədilə mütəxəssislerin hazırlanmasında Azərbaycan Tibb Universitetinin (ATU) Müalicə-profilaktika fakültəsinin Uşaq xəstəlikləri kafedrasının rolu dənılmazdır. İlk dəfə 1924-cü ildə Bakı Dövlət Universitetinin tibb fakültəsinin nəzdində yaradılan adı çəkilən kafedra ATU-nun ən qocaman kafedralarından hesab olunur. Kafedranın fəaliyyəti, o cümlədən bizi maraqlandıran bir sıra məqamlarla bağlı kafedraya rəhbərlik edən Səhiyyə Nazirliyinin baş pediatri, əməkdar elm xadimi, professor Nəsim Quliyevə müraciət etdik.

Qısa arayış

Nəsim Quliyev 1992-ci ildən kafedraya rəhbərlik etməklə yanaşı, həmçinin 1994-cü ildən K.Y.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutunun direktoru, Türk Dünyası Pediatriklər Birliyinin prezidentidir. Eyni zamanda 350-ə qədər elmi məqalənin müəllifi, 25-dən artıq namizədlik, 2 doktorluq dissertasiyalarının elmi rəhbəri və konsultantıdır.

Avropanın bir hissəsi olaraq müasir dövrün tələblərindən kənar deyilik

- Rəhbərlik etdiyim Uşaq xəstəlikləri kafedrası ilk dəfə 1924-cü ildə Bakı Dövlət Universitetinin tibb fakültəsinin nəzdində yaradılıb. O vaxtdan indiyədək də fəaliyyətini davam etdirir. Faktiki olaraq rəhbərlik etdiyim kafedranın bu il 90 yaşını tamam olur. Kafedra hazırda iki böyük bazada yerləşib. Onlardan biri – K.Y.Fərəcov adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutu, digəri isə ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikasıdır. 1992-ci ildən kafedraya rəhbərlik edirəm. Bilirsiniz ki, Tədris Terapevtik Klinikası ölkə prezidentinin sərəncamı ilə inşa olunub və müasir tələblərə cavab verən tibbi avadanlıqlarla təchiz ediləndir.

Təbiidir ki, adı çəkilən institut və klinikanın burada müalicə olunan xəstə uşaqların diaqnostikası, müalicəsi və tədris prosesinin təşkilində böyük rolu vardır. Kafedramızda bu gün məndən başqa 2 nəfər elmlər doktoru, professor fəaliyyət göstərir. Kafedrada 9 dosent fəaliyyət göstərir, 17 nəfərinin elmi dərəcəsi var. Bayaq qeyd etdiyim kimi, 3 nəfər tibb elmləri doktoru, professor, 14 nəfər isə elmlər namizədidir.

Möhtərəm Prezident İlham Əliyev cənablarının 2010-cu il aprelin 10-da imzaladığı xüsusi sərəncamla kafedramızın 2-ci bazası olan K.Fərəcov adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutunun yenidən qurulması və maddi-texniki bazasının yaxşılaşdırılması məqsədilə Prezidentin Ehtiyat Fondundan başlanğıc olaraq vəsait ayrılıb. Hazırda institutun əsaslı təmiri, yenidənqurulması və müasir avadanlıqla təchiz olunması işi davam etdirilir. Nəzərdə tutulub ki, bu ilin sonuna kimi institutda təmir işləri tamamilə başa çatdırılsın.

◆ Hər bir valideyn istəyər ki, onun yeni dünyaya gələn övladı sağlam və xoşbəxt olsun. Təbii ki, körpələrin sağlam böyüməsində valideynlərin diqqət və qayğısı heç də kifayət etmir, balacalara həm də yüksək səviyyəli tibbi xidmətin göstərilməsi də zəruridir. Valideynlərin uşaqlarına sevgi və qayğısı ilə yanaşı, ixtisaslı tibbi xidmətin göstərilməsi gələcəyimiz olan uşaqların sağlam böyüməsinə təminat verə bilər.

Təbiidir ki, bu da həm burada çalışanların, həm kafedra əməkdaşlarının iş şəraitini, həm də burada müalicə olunan pasiyentlərin müalicə-diaqnostika işlərinin keyfiyyətinin və tədrisin səviyyəsinin daha da yüksəlməsinə səbəb olacaqdır.

Bildiyiniz kimi, ATU-da pediatriya fakültəsi öz fəaliyyətini dayandırır. ATU-nun tələbələrini klinik ixtisas üzrə yalnız müalicə işi fakültəsində təhsil aldığından üzərimizə

gəlir. Uşaqlarda kəskin bronxial-ağ ciyər xəstəlikləri və s. Tədris-metodik materiallar da hazırlanaraq çap olunub. Amma çap olunan dərsliklər mütəxəssis olaraq mənə qane etmir. Çünki dərsliyi hazırlayarkən ən müasir elmi informasiya bu və ya digər formada orada öz əksini tapmalıdır. Hesab edirəm ki, dərslik hazırlamaqla yanaşı, tərcümə işi də inkişaf etməlidir.

Təəssüflər olsun ki, bizdə tərcümə işinə

"2015-ci ildə uşaq ölümünün sayının 3 dəfə azaldılması nəzərdə tutulub"

düşən məsuliyyət bir az da artıbdır. Buna görə də biz ciddi-cəhdle çalışmalıyıq ki, tələbələrımız uşaqların anatomik-fizioloji xüsusiyyətləri, sağlam uşaqların qidalandırılması, körpə uşaqlara qulluq, uşaqlar arasında rast gəlinən xəstəliklər, onların diaqnostikası və müalicə məsələləri, uşaqlarda xəstəliklərin qarşısının alınması ilə bağlı həyata keçirilən peyvənd işi (immunizasiya) və s. ilə bağlı məlumatları yaxşı mənimsəyər bilsinlər. Avropanın bir hissəsi olaraq müasir dövrün tələblərindən kənar deyilik. Bu səbəbdən artıq bizim kafedrada da bu ildən etibarən müalicə fakültəsinin tələbələrini kredit sistemi ilə təhsil almağa başlayıblar. Bu məsələ ilə bağlı qısa müddət ərzində fənimizə aid bütün proqramı əhatə etməklə 1500-ə yaxın test hazırlanaraq test mərkəzinə təqdim olunubdur. Mövqeyimiz isə ondan ibarət oldu ki, test suallarını tələbələrindən gizlətmək məqsəduyğun deyil. Tələbələrin məlumatlı olması üçün hamısı internetə yerləşdirilməlidir. Bunu etməkdə məqsəd də ondan ibarətdir ki, tələbələrımız testdə nəzərdə tutulmuş biliklərə sahib ola bilsinlər. Bəzi insanlar belə düşünür ki, test üsulu ilə tələbə, mütəxəssis hazırlamaq olmaz, burada əzbərciliyə yol verilir. Əslində belə deyil, tələbələr universitetdə qiymət oxumurlar. Onlar əyani təhsil alır, gün ərzində kurrasiya məşğələlərində olur, kafedranın əməkdaşları ilə bilavasitə ünsiyyətdədirlər. Həmçinin dərs keçdikləri yerdə xəstələri görürlər. Bu da əzbərciliyin qarşısını alır, tələbələrin əhatəli şəkildə bilik və təcrübə əldə etməsinə şərait yaradır.

Bir sözlə, bu gün kafedramızın istər tədris bazaları, istərsə də müəllim nöqtəyindən elə bir ciddi problemi yoxdur. Düşünürük ki, həm tədrisin, həm müalicə işinin, həm əməkdaşlarımız tərəfindən aparılan elmi-tədqiqat işlərinin keyfiyyətinin daha da yüksəlməsinə qısa zaman ərzində nail ola biləcəyik.

Dərslik hazırlamaqla yanaşı, tərcümə işi də inkişaf etməlidir

- Hazırlanmış dərs vəsaitləri ilə bağlı nə deyirsiniz? Keyfiyyət və səviyyə sizi qane edirmi?

- Dərslik hazırlamaq çox vacib və ağır işdir. Bunu hazırlamaq böyük zəhmət, təcrübə, bilik və bacarıq tələb edir. Uzun müddət klinik və pedaqoji təcrübəsi olmayan adam dərslik yazı bilməz. Kafedramızda iki cildəndən ibarət pediatriya dərsliyi hazırlanıb. Bu, uşaq xəstəlikləri, uşaq qastroenterologiyası ilə bağ-

bir o qədər də əhəmiyyət verilmir. Səbəbi hazırda dünyada ən müasir tibbi ədəbiyyat və dərsliklərin ingilis dilində hazırlanmasıdır. Təbii ki, bu da dərslik hazırlanan ölkənin inkişaf səviyyəsi ilə bağlıdır. Baxmayaraq ki, ölkəmiz böyük sürətlə inkişaf edib, amma qısa zaman çərçivəsində aydın məsələdir ki, hələ biz o səviyyəyə çatıbilmirik. Türkiyənin yaxşı bir təcrübəsi var. O təcrübədən çalışıb yararlanmalıyıq. Onlar ingilis dilində yazılmış ən son dərslikləri çox qısa zamanda, yəni o dərslik buraxıldığı ölkədə bir il təmam olmamış tərcümə etdirir və yayılmasına şərait yaradırlar. Bu da tibbdə olan ən son məlumat və yeniliklərin dərsliklərdə öz əksini tapmasına səbəb olur. Bizdə ingilis dilindən tərcümə Türkiyədəki səviyyəyə çatmamışdır, bu, həqiqətdir. Bunun da səbəbi, bizdə rusdilli mütəxəssislərimizin kifayət qədər olması və ingilisdilli mütəxəssislərimizin azlığıdır. Rusiyanın özü belə dünyanın inkişaf etmiş ölkələrindən bu məsələdə geridə qalır. Çünki ingilis dilindən rus dilinə, rus dilindən isə Azərbaycan dilinə tərcümə etdikdə bir neçə il vaxt keçir. Bu da dərc olunan material və məlumatların köhnəlməsinə səbəb olur və müasir tələblərə cavab vermir. Zaman keçdikcə yəqin bu problem də aradan qaldırılmış olacaqdır.

Biz ilk növbədə türkdilli xalqların dəstəyindən istifadə etməliyik

- Siz həm də Türk Dünyası Pediatriklər Birliyinə rəhbərlik edirsiniz. Necə oldu ki, belə bir mötəbər Birliyin yüksək postuna seçilə bildiniz?

- Birlik 1993-cü ilin oktyabrında türk xalqının böyük oğlu İhsan Doğramacının təşəbbüsü ilə yaradılıb. O zaman 2007-ci ilədək Birliyin rəhbəri İhsan Doğramacı olmuşdur. O, Azərbaycanın və o cümlədən ümummili liderimizin çox yaxın dostu idi. 2007-ci ildə onun əməkli olması ilə əlaqədar yeni seçim aparıldı. Səsvərmənin nəticələrinə görə 2007-ci ildən Birliyə mən rəhbər seçilmişəm. Həmin ildən bu günə qədər mənim rəhbərliyim ilə bu ölkədə növbə ilə 7 konqres keçirilmişdir. 1993-cü ildən o qurumun hər bir tədbirində iştirak etmişəm. Bu qurumun Türk dünyasının pediatri mütəxəssisləri üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu fərqindəyəm. Əlbəttə, biz kimlərin dəstəyindən istifadə etsək də, ilk növbədə bizə qardaş olan türkdilli xalqların dəstəyindən istifadə etməliyik. Hesab edirəm ki, biz bir-birimizə nə qədər yaxınlaşsaq, bir o qədər irəli getmiş olarıq. Heç yadımdan çıxmaq. Rəhmətlik İhsan bəy Doğramacı

həyatının son illərində həmişə arzulayırdı ki, 7-ci dil olaraq dünyada türk dili qəbul edilsəydi, bu dünyadan rahat köçərdim. Problemlərimizdən biri də ondan ibarətdir ki, bu gün ortam türk dili yoxdur. Hazırda bu istiqamətdə dövlətlər arasında hazırlıq işləri gedir. Düşünürəm ki, müəyyən zaman sonra biz bu məqsədə də nail olacağıq.

Biz türk həmkarlarımız ilə birlikdə Türk Dünyası Pediatriklər Birliyi çərçivəsində Ankarada üç min sözdən ibarət "İngiliscə-türkçə-azərbaycanca-rusca" tıbb terminləri lüğətini çap etdik. Kitabın müəllifləri Türkiyədən professor Murat Yurdakök və mən olmuşam. Kitabı hazırlayanda əsas məqsədimiz o olub ki, türk dünyasında istifadə olunan tıbb terminlərini bir-birinə yaxınlaşdıraraq. Hər bir türkdilli mütəxəssis yazılan terminləri anlaya bilsin. Rusca-azərbaycanca bölümünü mən, ingilis-türk dili bölümünü isə Murad Yurdakök hazırlayıb.

Problemin qarşısını körpələr dünyaya yeni gələn vaxt almaliyiq

- Son dövrdə qazanılmış nailiyyətlər barəsində nə deyirsiniz?

- Bu yaxınlarda biz kafedra və K.Fərəcova adına Elmi-Tədqiqat Pediatriya İnstitutunun iştirakı ilə ötən il "Elmin inkişaf Fondundan 32 min manat həcmində bir qrant udduq. Layihə yenidənqulanlarda nekratik interokolit diaqnostikası, müalicəsi və profilaktikası məsələlərinə həsr olunmuşdur. Bu gün respublikamızda bütün sahələrdə olduğu kimi, tibb sahəsində də çox böyük işlər görülür. İlk növbədə bu ölkə başçısının adı ilə, onun bu işə olan münasibəti ilə bağlıdır. Eyni zamanda Səhiyyə Nazirliyində bu tələbə və qayğıya uyğun genişmiqyaslı iş aparılır. Uşaqlara göstərilən tibbi xidmətin daha da yaxşılaşdırılması üçün bu gün hər kəs pediatri olaraq yaxşı başa düşür ki, biz problemin qarşısını körpələr dünyaya yeni gələn vaxtdan almaliyiq. Bu yolla biz minilliyin 4-cü məqsədi hesab olunan uşaq ölümünün qat-qat azalmasına nail olmalıyıq. Düzdür, bu məqsədə yaxınlaşmağa çox az bir məsafə qalıb.

Dünyada 1990-cı illə müqayisədə 2015-ci ildə uşaq ölümünün sayının 3 dəfə azaldılması nəzərdə tutulub. Təəssür edin, 1990-cı illərin əvvəllərində Azərbaycanda uşaq ölümü 1 yaşa qədər 1000 nəfərə 29.5 nəfər təşkil edirdisə, bu gün bu rəqəm 10.8-ə çatır. Artıq 3 dəfəyə yaxın azalmaya nail olmuşuq. Hazırda Səhiyyə Nazirliyində bu istiqamətdə məqsədyönlü işlər aparılır. Bu yaxınlarda nazirlikdə neontoloji, yeni yenidənqulanlarda xidmətin yaxşılaşdırılması məqsədilə cənab nazirnin əmri ilə xüsusi komissiya yaradılıb. Xidməti yaxşılaşdırmaq məqsədilə 2006-2010-cu illərdə Azərbaycanda Dövlət Proqramı qəbul olunaraq həyata keçirildi. Bu proqram çərçivəsində ölkəmizin 7 bölgəsində perinatal mərkəzlər yaradıldı. Mərkəzlərin yaradılmasının özü də yenidənqulanlara, hamilələrə, zahılara xidmətin yaxşılaşdırılması və dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinə çatdırılması məqsədi güdür. Yeni bu gün görməli işlər çoxdur, amma hər şeydən əvvəl biz optimist əhval-ruhiyədəyik. Çünki ölkədə sosial sahədə aparılan dövlət siyasəti bizi sevindirir və ruhlandırır. Əminəm ki, hər sahədə olduğu kimi, tibb sahəsində də ən yaxın zamanlarda ölkəmizi dünyanın inkişaf etmiş ölkələri səviyyəsinə çatdırmağa nail olacağıq.

28 May – Respublika günü

Bu gün tariximizə Respublika günü kimi daxil olub. Xalqımız hər il bu günü böyük təntənə ilə qeyd edir. Çünki həmin gün – 1918-ci il mayın 28-də – Gülüstan və Türkmənçay müqavilələrindən sonra müstəqilliyini itirən, yüz ildən artıq müstəmləkə şəraitində yaşayan, mədəniyyəti, dili, dini sıxışdırılan Azərbaycan azadlığa çıxmışdır.

Müsləman Şərqiədə ilk demokratik respublika olan Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti ölkəmizin çoxəsirlik sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni inkişafının, xalqımızın milli oyanışı və dirçəlişi proseslərinin məntiqi nəticəsi kimi meydana gəlmişdir. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti xalqımızın siyasi şüur səviyyəsinin, intellektual və mədəni potensialının, yüksək istedad və qabiliyyətinin göstəricisi idi. 1918-ci il mayın 28-də Azərbaycanın istiqlaliyyətinin elan edilməsində, Xalq Cümhuriyyətinin təşəkkül tapmasında və fəaliyyət göstərməsində Cümhuriyyətə rəhbərlik

etmiş şəxslərin – Əlimərdan bəy Topçubaşovun, Məmmədəmin Rəsulzadənin, Fətəli xan Xoyskinin, Həsən bəy Ağayevin, Nəsim bəy Yusifbəylinin, Səməd bəy Mehmandarovun, Əliağa Şıxlinski və başqalarının böyük xidmətləri olmuşdur. Bu görkəmli dövlət xadimlərinin, vətənpərvər ziyalıların, peşəkar hərbiçilərin adları xalqımızın yaddaşına əbədi həkk olunmuşdur.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Avropanın demokratik dəyərləri ilə Şərqi mədəniyyətinin xüsusiyyətlərini üzvi şəkildə birləşdirən yeni dövlət və cəmiyyət nümunəsi idi. Cəmi 23 ay fəaliyyət göstərməsinə baxmayaraq, ilk respublika dövründə həyata keçirilən tədbirlər müstəqil dövlətçiliyimizin əsaslarının yaradılması və gələcək inkişaf yolunun müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdi. Demokratik hüquq və azadlıqların bərqərar olması, etnik və dini mənsubiyətdən asılı olmayaraq bütün vətəndaşların bərabər hüquqlarının tanınması, hətta bir çox Avropa ölkəsindən daha əvvəl qadınlara seçki hüququnun verilməsi, Azərbaycan dilinin dövlət dili elan edilməsi, təhsil və mədəniyyətin inkişafına xüsusi diqqət göstərilməsi, nizami milli ordunun, təhlükəsizlik strukturlarının qurulması və sair işlər Xalq Cümhuriyyəti hökumətinin yürütdüyü siyasətin miqyasını, mahiyyət və mənasını əyani şəkildə səciyyələndirir.

Xalqımız yeni tarixi şəraitdə öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Xalq Cümhuriyyətinin ənənələrini əsas tutaraq, müstəqil Azərbaycan dövlətini yaratdı. Lakin Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətindən fərqli olaraq, mürəkkəb vəziyyətdə öz müstəqilliyini və suverenliyini qorumağı və möhkəmləndirməyi bacardı, dövlətçiliyin qorunması üçün qətiyyətli tədbirlər görüldü, ölkədə davamlı ictimai-siyasi sabitlik bərpa edildi. Bu gün möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan Respublikasında demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu prosesi uğurla davam etdirilir. Bu sahədə qazanılmış nailiyyətlər qürur doğurur. Respublikamızda siyasi, iqtisadi və sosial islahatlar uğurla həyata keçirilir, ölkə iqtisadiyyatı dönmədən inkişaf etdirilir, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi üçün təsirli tədbirlər görülür.

Biz bu gün də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin tarixini, onun görkəmli şəxsiyyətlərinin fəaliyyətini dərinləndirərək öyrənməli, ideyalarını təbliğ etməli, təcrübəsindən bəhrələnməliyik. Cümhuriyyətin tarixi təcrübəsi göstərir ki, dövlət müstəqilliyini və suverenliyi əldə etmək kifayət deyil, həm də onu bütün vasitələrlə qorumaq və möhkəmləndirmək lazımdır.

Xəstəxanadaxili (Nazokomiyal) infeksiyalar bu gün də aktual bir problem olaraq qalmaqdadır. Problemin aktuallığı onunla şərtlənir ki, müasir dövrdə nə qədər dezinfeksiyaedici məhsulların çeşid bolluğu və təsir mexanizminin tez, qısa müddətli olmasına baxmayaraq yenə də xəstəxanadaxili infeksiyaların rast gəlmə tezliyi yüksəkdir. Bu da hər bir tibb işçisinə bəllidir ki, xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılma səbəbi əsasən adi göstəricilərlə yanaşı havada Qram - mənfi bakteriyalarının miqdarı ilə hesablanır.

Ona görə də xəstəxanadaxili infeksiyalara şübhə, eləcə də epidemioloji göstəriş olarsa təcili havada olan patogen mikrobların (salmonella, mikobakteriya, viruslar və s.) varlığı dəqiqləşdirilir.

Bu infeksiyaların yayılması üçün vacib olan üç faktorun (mikroorqanizmin (infeksiya) mənbəyi, həssas orqanizm və yoluxma yolu) varlığı hər hansı infeksiyanın hər an baş qaldırmasına zəmin yaradır.

Mikroorqanizmin mənbəyi dedikdə xəstə insan, mikrob daşıyıcısı, infeksiyalaşmış əşya, infeksiyalaşmış sahə və s. nəzərə alınmalıdır ki, bunlar da hər an xəstəxanadaxili infeksiyanın baş qaldırması üçün real mənbədir.

İkinci faktor-həssas, zəif orqanizm deyildikdə isə bütün kəskin və xroniki xəstələr, əsasən də əməliyyatdan sonrakı dövrdə immun sistemi, reaktivliyi və müqaviməti aşağı olan xəstələr nəzərə

alınmalıdır.

Nəhayət, yoluxma yolu dedikdə bəllidir ki, hər hansı infeksiyanın özünaməxsus keçmə mexanizmi möv-

cuddur, lakin bütün bu yollar içərisində ən vacib və əhəmiyyətli sayılan kontakt yoludur ki, bu da xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılmasında böyük rol oynayır. Bu yolla infeksiyanın ötürülməsində əsas vasitə tibbi personalın əlləridir. Ona görə də xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılmasının qarşısının alınması üçün "Əl gigiyenası" təmin edilməlidir.

Tibb tarixində xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılmasının qarşısının alınması yolları XIX əsrə qədər dəqiq məlum olmasa da, əllərin yuyulması fiziki, ruhi xəstəlik və günlərdən təmizlənmənin bir yolu kimi qəbul edilmişdir.

İlk dəfə 1822-ci ildə fransız əcazası kalsium xlor məhlulu, yaxud camaşır sodası ilə insan cəsədlərindən gələn xoşagəlməz qoxulardan qurtulmağın mümkün olduğunu və bu məhlulların dezinfeksiyaedici və antiseptik kimi istifadə edilə biləcəyini göstərmiş -1825- ci ildə yoluxucu xəstəliyi olan xəstələrlə təmasda olan həkimlərin əllərini maye xlor məhlulu ilə islatmalarının faydası olaca-

ğını qeyd etmişdir. Cərrahi əl antiseptikası cərrahi müdaxilədən əvvəl əllərdəki tranzitor flora ilə yanaşı obliqat floranın da minimum səviyyəyə endirilməsidir. Belə ki, normada dəridəki aerob bakteriyaların sayı $10^2 - 10^3$ kv/sm²- də dəyişir. Normal dəridə flora tranzitor və obliqat olmaqla iki qrupa bölünür.

Tranzitor flora əsasən dərinin səthi təbəqəsində kolonizasiya edən və əl təması ilə daşınan mikroorqanizmlərdən ibarətdir. Bunlara əsasən Qram - mənfi – E.koli, Perferingis aeroginaza və s. daxildir ki, bunlar da sanitar-gigiyenik normalara uyğun yuyunduqda asanlıqla əllərdən kənarlaşdırılır, lakin onu da qeyd etmək vacibdir ki, xəstəxanadaxili infeksiyaların baş qaldırmasında əsasən tranzitor floranı təşkil edən mikroorqanizmlər

Xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılmasında cərrahi əl antiseptikasının rolu

böyük rol oynayır.

Obliqat floraya daxil olan mikroorqanizmlər isə dərinin dərin qatlarında olan və patoqenliyi zəif olan mikroorqanizmlərdir ki, onlar da dəri tamlığı pozulmadıqda çox nadir hallarda xəstəxanadaxili infeksiyaların yayılmasına səbəb olur.

Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, xəstəxanada müalicə alan xəstələrin dərisində stasionar şəraitdə olan və infeksiya törədə bilən mikroorqanizmlər (St. ureus, Enterococcus, Pseudomonas, Klebsiella, Acinetobakter və s.) kolonizasiya edir. Tibb işçilərinin əllərində xəstə və ətraf mühitlə təmas nəticəsində bu mikroorqanizmlərdən ibarət tranzitor flora formalaşır. Buna görə də tibb işçilərinin əlləri cəmiyyətdəki digər şəxslərin əllərindən fərqlənir. Bütün bunları nəzərə alaraq cərrahi əl antiseptikası hər an nəzər-diqqətimizdə olmalı və cərrahi müdaxilədən əvvəl yuyunma sanitar gigiyenik qaydalara uyğun həyata keçirilməlidir. Onu da yaddan çıxarmaq lazım deyil ki, cərrahi əl antiseptikasında istifadə edilən antiseptik maddələr sürətli təsir göstərməli, təsiri nisbətən uzun müddətli və təkrarlanan, istifadələrdən sonra kumulyativ xarakterli olmalıdır.

Sədrəddin ATAKİŞİZADƏ,
Tədris Cərrahiyyə Klinikasının
İnfeksiyon Nəzarət Komitəsinin sədri, tibb
üzrə fəlsəfə doktoru

Yeni nəşrlər

"AORTANIN XƏSTƏLİKLƏRİ"

Bu dərs vəsaiti I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının assistenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Əhmədov Cəfər Həsən oğlu tərəfindən tərtib edilmişdir.

Rəyçisi C.Abdullayev adına Elmi-Tədqiqat Kardiologiya İnstitutunun direktoru, professor Adil Baxşəliyev, redaktoru I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının müdiri, professor İsfəndiyar İsmayılov olan dərs vəsaiti ürək-damar sisteminin aktual sahələrindən birinə-aorta xəstəliklərinin problemlərinə həsr olunmuşdur.

Müasir diaqnostika üsullarının və müalicə metodlarının mövcudluğu ilə aortanın kəskin və xroniki xəstəlikləri, onun travma nəticəsində zədələnmələri daha tez aşkarlanır. Aorta anevrizmasının progressivləşmə sürətini, həmçinin onun cırılmasını yanaşı gedən xəstəliklər (arterial hipertoniya və birləşdirici toxumanın xəstəlikləri) sürətləndirə bilər. Anevrizmanın anatomik yerləşməsindən asılı olmayaraq onları vaxtında müalicə etmək lazımdır. Kəskin aortal sindrom (yeni termin olub, kəskin laylanan anevrizma, intramural hematoma və aortanın penetrasiyaedici xorasını özündə əks etdirir) aorta divarına mikroqansızmalarla başlaya bilər. Bu isə sonradan aortanın genişlənməsinə, intramural qansızmalara, laylanmasına və aortanın cırılmasına səbəb olur. Güman edilir ki, uzun müddət mövcud olan arterial hipertoniya və birləşdirici toxuma xəstəlikləri yuxarıda sadalanan dəyişikliklərin yaranmasına səbəb ola bilər. Eyni zamanda həm qalxan aortanın, həm də aorta qövsünün proksimal hissəsinin kəskin, həm də xroniki xəstəliklərinin müalicəsi zamanı hələ də ümumi qəbul edilmiş cərrahi üsullara üstünlük verilir. Enən aortanın və qarın aortasının xəstəliklərinin müalicəsində isə son illər yeni damardaxili üsullar təklif edilmişdir. Bundan əlavə, aorta qövsünün xəstəliklərinin müalicəsində nəticələrin yüksək olması məqsədi ilə kompleks təklif edilmişdir, yeni stent-graftın implantasiyası ilə əsas damarın cərrahi aralanması nəzərdə tutulmuşdur. Həyat üçün təhlükə yaradan aortanın ağır zədələnmələri, xüsusilə, enən aortanın zədələnməsi damardaxili stent-graftın yeridilməsinə göstəriş hesab edilir.

Müəllif hal-hazırda aortanın klinik patologiyasında yeni bir sahənin: keyfiyyətli, müştərek olmaqla, diaqnostik və müalicəvi yanaşmaların birgə tədqiqatlarının aparılmasına ehtiyac duyulduğunu nəzərə alaraq bunun üçün xüsusi intensiv terapiyanın təşkil edilməsini məqsəduyğun sayır və intensiv terapiyanın nəticə etibarlı ilə döş qəfəsindəki ağrıların differensial diaqnostikanın dürüstləşdirilməsinə imkan yaratdığına ayrıca diqqət yönəldir.

Aortanın müxtəlif xəstəliklərinin etiopatogenezi, təsnifatı, klinikası, müalicə üsulları haqqında ətraflı məlumat verilən dərs vəsaiti kardioloqlar, terapevtlər, ailə həkimi və tibb universitetinin tələbələri üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Nağdəli ZAMANOV,
I daxili xəstəliklər və reanimatologiya kafedrasının dosenti

İlk günündən 1 yaşına qədər körpələrin qidalandırılması

Doğulduğu andan 1 yaşına qədər körpənin qidalandırılması ilə bağlı olan bütün suallara tam ətraflı cavablar "İlk günündən 1 yaşına qədər körpələrin qidalandırılması" adlı kitabda:

- Ana südü ilə qidalandırmanın əhəmiyyəti və onun düzgün tənzimlənməsi. Əmizdirmə mövqeləri. Ana südünün artırılması üsulları. Yarana bilən problemlər və onların həlli yolları. Əmizdirmənin başa çatdırılması və s.
- Süni süd qarışıqları ilə qidalandırmanın əsasları. Süd qarışığının seçilməsi, düzgün hazırlanması, verilməsi texnikası və s.
- Uşağın rasionuna əlavə qidaların (sıyıqlar,

meyvə-tərəvəz, ət və s.) düzgün daxil edilməsi sxemi (nə vaxtdan, hansı miqdarda və s.). Yarana bilən problemlər və onların həlli yolları. Uşağın menyusunun tərtib edilməsi. Uşaqlar üçün yemək reseptləri.

Filippindəki heyvanxanada ziyarətçilərə ilan masajı təklif olunur

Filippinin Sebu şəhərindəki heyvanxanaya gələn turistlərə ilk baxışda maraqlı görünən pulsuz ilan masajı təklif olunur. Bu vaxt masaj insanlar tərəfindən deyil, ümumi çəkilişi 250 kiloqram olan böyük ilanlar tərəfindən edilir. Əlbəttə ki, bu prosedurla ziyarətçilərin heç də hamısı razılaşmır.

Heyvanxananın əməkdaşları ziyarətçilərə qurşağa qədər soyunmağı, bərk bambuk çarpayının üzərinə uzanmağı və özlərini dörd Birma pitonunun ixtiyarına verməyi təklif edirlər. Bu pitonların adı Mişel, Uolter, İ-Ci və Daniəldir. Müştəri ilə ünsiyyət zamanı gözlənilməz aclıq tutmalarından qaçmaq üçün hər bir masaj seansı ərəfəsində bu ilanların hər biri 10 cücə yeyir.

Heyvanxananın əməkdaşlarının bildirdiyinə görə, bu təhlükəli canlıların insan bədənində 10-15 dəqiqə hərəkəti orqanizmə sakitləşdirici və sağlamlaşdırıcı təsir göstərir.

Belə masaj qəbul etmiş ziyarətçilərdən birinin bildirdiyinə görə, masaj zamanı nəfəsi ilanlara tərəf vermək olmaz, çünki bu, onlara iynə batırma və ya zərbə təsiri bağışlayır. İkincisi, əgər təhlükə hiss edirsinizsə, heç vaxt köməyə çağırmaq olmaz. Bu zaman bədəndəki titrəyişi hiss edən ilanlar bunu onlara hücum kimi qəbul edə bilərlər.

Heyvanxananın əməkdaşının bildirdiyinə görə, bu prosedur çoxlarına qorxulu gəlsə də, sonda ondan çox razı qalırlar.

ƏKİZLƏRİN ƏN ÇOX DÜNYAYA GƏLDİYİ YER

Braziliyanın Kandido Qodoi şəhəri doğrudan da qeyri-adi yerdir. Yerli əhalisinin əksəriyyəti əkizlərdən ibarət olan şəhərə "Əkizlər torpağı" adı verilib. Bu şəhərdə hər on nəfərdən biri əkiz doğulur və əkizlərin sayı burada orta dünya statistikasından 1000 dəfə çoxdur. Şəhərin 6600 əhalisindən 700 nəfəri əkizlərdən ibarətdir.

Çox maraqlıdır ki, əkizlərin çoxluq təşkil etdiyi bu şəhərdə rast gəlinən fenomen hadisənin yaranmasında nasistlər günahlandırılır. İddia olunur ki, Adolf Hitlerin "Ölüm Məleyi" kimi tanınan qəddar memurlarından biri olan həkim Cozef Menqele nasist Almaniya devrildikdən sonra Braziliyaya qaçıb. O, Auşvitz həbs düşərgəsinin həkimi olub və 400000 yehudinin öldürülməsində günahlandırılır. Elə zənn olunur ki, o, Braziliyaya gəldikdən sonra öz təcrübələrini burada davam etdirib.

Ari irqini yaratmaq üçün o, ölüm düşərgəsində çalışarkən insanlar üzərində olmanın təcrübələr aparıb və onlardan biri də Ari irqinin süni artırılması üçün əkizlərin yaradılması olub.

Onun bu təcrübəsi Braziliya şəhərinə gələndə qədər həyata keçirilmədi və tarixçilər iddia edir ki, onun zəhməti öz bəhrəsini məhz Braziliyada verdi.

Yerli əhali deyir ki, Menqele 1960-cı illərdə dəfələrlə Braziliyaya gəlib və qadınlara tibbi yardım göstərib. Onlar deyir ki, Menqele qadınlara əkiz doğuran həblər və hormonlar verib.

Qeyd edək ki, Kandido Qodoi şəhəri alman dilli əhali tərəfindən məskunlaşılıb.

Etibarsız sayılır

Tibbi biologiya fakültəsinin V kurs, 920^b qrup tələbəsi Musayeva Şəhla Rafiq qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə profilaktika fakültəsinin II kurs, 304^a qrup tələbəsi İsgəndərli Elməddin Əliyəddin oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əczaçılıq fakültəsinin IV kurs, 860^a qrup tələbəsi Əkbərova Aysel Rasim qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əczaçılıq fakültəsinin I kurs, 887^c qrup tələbəsi Mohammed Ayad Husseinin adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Əczaçılıq fakültəsinin IV kurs, 810-cu qrup tələbəsi Qasımov Şahmar Oqtay oğlunun adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə profilaktika fakültəsinin V kurs, 209^b qrup tələbəsi Fəridunlu Orxan Abil oğlunun adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin V kurs, 724^b qrup tələbəsi Cəfərova Könül Səfər qızının adına verilmiş qiymət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Pediatriya fakültəsinin IV kurs, 566^a qrup tələbəsi Bayramzadə Şöbə Azər qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Məmmədova Sevdə Cəmil qızına 2002-ci ildə Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən terapevt ixtisası üzrə verilmiş internatura vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin
kompyuter mərkəzində yığılır,
səhifələnilir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də
çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 100
2-ci mərtəbə,
tel.: 595-24-97
tabibqazeti@gmail.com

Lisensiya N - 022633
İndeks -0269
Sayı 4000
Sifariş: 149